

Poselství Svatého otce ke 30. světovému dni nemocných

„Bud’te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec!“ (Lk 6,36)

Postavit se po boku trpících v pouti lásky

Drazí bratři a sestry,

před třiceti lety vyhlásil svatý Jan Pavel II. Světový den nemocných, aby obrátil pozornost Božího lidu, katolických zdravotnických zařízení i občanské společnosti k nemocným a k těm, kteří o ně pečují.^[1]

Jsme Pánu vděční za pokrok, kterého bylo v posledních letech dosaženo v místních církvích celého světa. Značně se pokročilo, ale stále ještě zbývá ujít dlouhou cestu k tomu, aby se všem nemocným, a to i v místech a situacích největší chudoby a marginalizace, dostalo potřebné zdravotní péče, a stejně tak i pastoračního doprovázení, aby mohli prožít období nemoci ve spojení s ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Kristem. Kéž 30. Světový den nemocných, jehož vrcholná oslava se kvůli pandemii nebude moci konat v Arequipě v Peru, ale proběhne v bazilice svatého Petra ve Vatikánu, nám napomůže k růstu naší blízkosti a služby nemocným lidem a jejich rodinám.

1. Milosrdní jako Otec

Téma zvolené pro třicátý Světový den „Bud’te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36) nás nutí obrátit svůj pohled především na Boha „bohatého v milosrdenství“ (Ef 2,4), který na své děti vždy pohlíží s otcovskou láskou, i když se od něj vzdalují. Milosrdenství je totiž výsostné jméno Boha, který svou přirozenost nevyjadřuje jako příležitostný pocit, ale jako sílu přítomnou ve všem, co činí. Je to síla a zároveň i něha. Proto můžeme s úžasem a vděčností říci, že Boží milosrdenství má v sobě rozměr otcovství i mateřství (srov. Iz 49,15), protože On se o nás stará silou otce a něhou matky a vždy nám touží dávat nový život v Duchu Svatém.

2. Ježíš – Otcovo milosrdenství

Největším svědkem milosrdné Otcovy lásky k nemocným je jeho jednorozený Syn. Kolikrát nám evangelia vyprávějí o Ježíšových setkáních s lidmi trpícími různými nemocemi! „Chodil po celé Galileji, učil v jejich synagogách, hlásal evangelium o Božím království a uzdravoval mezi lidem každou nemoc a každou chorobu“ (Mt 4,23). Můžeme si položit otázku: Proč je tato Ježíšova zvláštní pozornost věnována nemocným až do té míry, že se stává i hlavním úkolem při misii apoštolů, které Mistr posílá, aby hlásali evangelium a uzdravovali nemocné? (srov. Lk 9,2).

Jeden myslitel dvacátého století nám naznačuje důvod: „*Bolest člověka naprosto izoluje a z této naproste izolace se rodí apel na někoho druhého, vyzvání druhého.*“^[2] Když člověk kvůli nemoci zakouší na vlastním těle křehkost a utrpení, těžkne mu také srdce, roste strach a množí se otázky, táže se s větší naléhavostí po smyslu všeho, co se děje. Jak si v této souvislosti nevzpomenout na mnoho nemocných, kteří v době pandemie strávili poslední úsek svého života v osamění na jednotce intenzivní péče, zajisté v péči velkorysých zdravotníků, ale vzdáleni od těch nejvzácnějších citů a od lidí pro ně v jejich pozemském životě nejdůležitějších? Proto je tak podstatné mít po boku svědky Boží lásky, kteří po vzoru Ježíše, Otcova milosrdenství, vylévají na rány nemocných olej útěchy a víno naděje.^[3]

3. Dotýkat se Kristova trpícího těla

Ježíšova výzva, abychom byli milosrdní jako Otec, má pro zdravotníky zvláštní význam. Mám na mysli lékaře, zdravotní sestry, laboranty, ty, kteří se podílejí na péči a léčbě nemocných, a také mnoho

dobrovolníků, kteří věnují svůj drahocenný čas těm, kdo trpí. Drazí zdravotníci, vaše služba po boku nemocných, kterou vykonáváte s láskou a odborností, překračuje hranice vaší profese, aby se stala posláním. Vaše ruce dotýkající se trpícího Kristova těla mohou být znamením milosrdných rukou Otcových. Buďte si vědomi velké důstojnosti své profese, jakož i odpovědnosti, kterou obnáší.

Dobrořečíme Pánovi za pokrok, jaký lékařská věda dosáhla zejména v poslední době; nové technologie umožnily vypracování léčebných postupů, které jsou pro nemocné velmi prospěšné; výzkum stále přispívá svým cenným způsobem k překonávání starých i nových onemocnění; rehabilitační medicína velmi rozvinula své znalosti a dovednosti. To vše však nikdy nesmí zastínit jedinečnost každého pacienta s jeho důstojností a křehkostí.^[4] Pacient je vždy důležitější než jeho nemoc, a proto při žádném terapeutickém přístupu nelze opomenout naslouchání pacientovi, jeho historii, úzkostem a obavám. I když není možné vyléčit, vždy je možné poskytovat péči, vždy je možné utěšovat, dát pacientovi pocítit blízkost, jež ukazuje zájem o člověka dříve než o jeho chorobu. Proto si velmi přeji, aby formace zdravotnických pracovníků dokázala vychovávat ke schopnosti naslouchat a navazovat vztahy.

4. Pečovatelská místa jako domy milosrdenství

Světový den nemocných také poskytuje vhodnou příležitost zaměřit pozornost na místa péče. Milosrdenství vůči nemocným vedlo křesťanské společenství v průběhu staletí k otevírání nesčetných „hostinců dobrého Samaritána“, v nichž mohli být přijímáni a ošetřováni nemocní všeho druhu, zejména ti, kteří nedokázali najít řešení svých zdravotních problémů z důvodu chudoby, sociálního vyloučení nebo obtížnosti při léčbě některých nemocí. Těmito situacemi trpí především děti, starší lidé a ti nejzranitelnější. Mnozí misionáři, milosrdní jako Otec, doprovázeli hlásání evangelia výstavbou nemocnic, ambulancí a zdravotních středisek. Jsou to vzácné skutky, díky nimž nabyla křesťanská láska své podoby, a Kristova láska, o níž jeho učedníci svědčí, se stala věrohodnější. Mám na mysli především lidi v nejchudších částech světa, kde je někdy nutné překonávat velké vzdálenosti, aby se našla léčebná centra, která i při omezených prostředcích nabízejí to, co je k dispozici. Ještě je před námi dlouhá cesta a v některých zemích je odpovídající léčba stále luxusem. Dokazuje to například malá dostupnost vakcín proti covidu-19 v nejchudších zemích, ale ještě více nedostatečná léčba nemocí, které vyžadují mnohem jednodušší léky.

V této souvislosti chci znovu zdůraznit význam katolických zdravotnických zařízení; jsou vzácným pokladem, který je třeba chránit a podporovat; jejich přítomnost se v dějinách církve vyznačuje tím, že stojí nablízku nejchudším nemocným a nejvíce opomíjeným situacím.^[5] Kolik zakladatelů řeholních rodin umělo naslouchat volání svých bratří a sester, kteří neměli přístup k péči, nebo se jim dostávalo špatné léčby, a obětovali se, aby jim sloužili! I dnes, dokonce i v těch nejrozvinutějších zemích, je jejich přítomnost požehnáním, protože mohou vždy nabídnout nejen péči o tělo se všemi potřebnými kompetencemi, ale také onu dobročinnou lásku, pro niž jsou středem pozornosti nemocní a jejich rodiny. V době, kdy je rozšířená kultura skartování a kdy život není vždy uznáván jako hodný přijetí a prožívání, mohou tato zařízení, jakožto „domy milosrdenství“, být exemplárními příklady péče o každý život, i ten nejkřehčí, od jeho počátku až do přirozeného konce.

5. Pastorační milosrdenství: přítomnost a blízkost

V průběhu těchto třiceti let byla stále více uznávána jako nepostradatelná i pastorační služba ve zdravotnictví. Jestliže nejhorší diskriminací, kterou trpí chudí – a nemocní jsou ochuzeni o zdraví – je nedostatek duchovní pozornosti, pak jim nemůžeme nenabídnout Boží blízkost, Boží požehnání a slovo, slavení svátostí a pozvání na cestu růstu a zrání ve víře.^[6] V této souvislosti bych chtěl připomenout, že blízkost nemocným a pastorační péče o ně není úkolem jen některých služebníků speciálně k tomu ustanovených; navštěvovat nemocné je pozvání, jež Kristus adresoval všem svým

učedníkům. Kolik nemocných a starých lidí žije doma v očekávání, že je navštívíme! Služba útěchy je úkolem každého pokřtěného člověka, který má na paměti Ježíšova slova: „*Byl jsem nemocný a navštívili jste mě*“ (Mt 25,36).

Drazí bratři a sestry, všechny nemocné a jejich rodiny svěřuji přímlovám Panny Marie, Uzdravení nemocných. Kéž nacházejí smysl, útěchu a důvěru ve spojení s Kristem, který na sebe vzal bolest světa. Modlím se za všechny zdravotníky, aby byli bohatí na milosrdenství a nabízeli pacientům spolu s odpovídající péčí i svou bratrskou blízkost.

Všem uděluji ze srdce své apoštolské požehnání.

Dáno v Římě, u sv. Jana v Lateránu 10. prosince 2021, o památce blahoslavené Panny Marie Loretánské

FRANTIŠEK

[1] Srov. sv. Jan Pavel II., Dopis kardinálovi Fiorenzu Angelinimu, předsedovi Papežské rady pro pastorační pracovníků ve zdravotnictví, kterým ustanovil Světový den nemocných (13. května 1992).

[2] E. Lévinas, «*Une éthique de la souffrance*», in *Souffrances. Corps et âme, épreuves partagées*, vyd. di J.-M.

von Kaenel, Autrement, Paris 1994, str. 133-135.

[3] Srov. *Římský misál*, Obecná preface VIII, Ježíš, milosrdný Samaritán.

[4] Srov. *Projev k Národnímu sdružení chirurgů a zubních lékařů*, 20. září 2019.

[5] Srov. *Angelus* na římské poliklinice „Gemelli“ 11. července 2021.

[6] Srov. apoštol. exhort. *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), 200.